

Gosztola Gábor kiállítása a szentendrei Városház Galériában

Ha a Duna-parti kisváros közalkalmazottja lennék, befelé menet és kifelé jövet látván a tárlat képeit, örülnék a „testközeli” találkozásnak. Azért is, mert a világ zűrzavarában egy leheletnyi időre földézi bennünk a csendet. Sugallva – nem véletlenül szerepel a kiállítás címében a szó – a lélek békéjét.

Ha korszakok, akkor lélekmadarak? Mottól meddig, és miért csak lélekmadarak? Kifejezhető-e evvel egy, a verse mellett is, vagy épp attól megittasult poéta képköltészete? Amely, nem úgy a versekben, a világ összes robbanásán (egyenvályúba terelés, a hetvenes évekbeli zaklatások stb.) túllépve jobbra a szemnek hangulatos ringatózást közvetít.

Még az Eltérített erők (1973, akril, vászon) dinamikájában is ott, noha nyilván társadalmi (politikai) összeütközést is közvetít, a felülmúlhatatlan szépség. Az egymásnak feszülő, de különböző – épp a másikkal ellentétes – irányba tartó színes pászmák tengerből kicsapó tarajának a fölfelé (magasba) való törekvése.

Az organikus lét tapasztalata? A bio-organikus látásmód metaforán túli üzenete? Ez is, az is. De még inkább az emberi test megbecsülése – csaknem azt mondtam, oltárra emelése –, amely ritmikus érzéshullámaiban a valahai Paradicsom (innen az enyhe bibliai allúzió) fáinak, tekergő indáinak fölajzott vagy épp nyugsgagos létét mutatja.

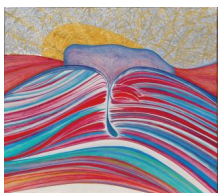
A kamarakiállítás valóban egy-egy korszak jelentős művét – a már említett Eltérített erők mellett

az 1974-es Vegyes párost (akril, vászon), vagy a Fénnyel érkezőt (1997, akril, farost) – állítja a középpontba, ám lehetetlen nem észrevenni a festőművész alkotásmódját jellemző, a grafikában és piktúrában egyaránt fontos érzelmi teljesség bravúros technikai megoldásokon jóval túlmutató képvilágát. Függetlenül attól, hogy figurális, félfigurális, vagy éppenséggel absztrakt művekről van szó.

Mindennek természetesen a kifinomult, a lélek összes rezdülését vonal- és folthálóban összegezni képes benső az alapja. S nemkülönben a ceruza, tusoll és festőecset – az invenciózus rajztudás elengedhetetlen – mesteri kezelése. Gosztola Gábor líraisággal átítatott képköltészete – a papíron, vásznon és fán szintén „vers” íródik – evvel a magabiztossággal hatásos. Mély érzelmi rétegeket megbolygató.

Talán ennek is köszönhető, hogy nincs a tárlaton, a méretet kivéve, „kis” és „nagy” mű, hiszen a vegyes technikájú grafika, a testek grandiózus hegyé emelését megjelenítő Szobor (1980-as évek), vagy az ugyancsak a nyolcvanas években készült Tusrajz – megint csak egy érdekes, testszerű hálóvariációval – éppolyan esztétikai élménnyel lep meg, mint a nyíló-csukódó hölgytestre emlékeztető Holdfogyatkozás (1970-es évek, akril, vászon), a földtérkép erotikáját emberiesített találkozásélménnyé avató Vegyes-páros, vagy nem utolsósorban az Eseménynapló-lenyomatok (1970, illetve 1970–1997) két táblája.

Ez utóbbiak valóban táblák, pontosabban szekrényajtók, amelyeken az olajképek (a második deszkán az olaj vegyes technikával körítve) úgy tündökölnék, mintha a keményfa volna az egyetlen vásznot helyettesítő anyag a festői látomás befogadására. Az Eseménynapló-lenyomatok I. – szociológiai háttérre utalva, vagy a történetet sejtetve? – csaknem nonfiguratív, virágdíszekből álló nőalakot formáz –, míg az Eseménynapló-lenyomatok II. rajzos nőfigurája, mintha az egyik test a másik testben növekedvén, szépségével modern „reneszánsz” élményt involvál. Nem mondva ki, csak sugallva, hogy valami (a férfi és a nő életében fontos) beteljesedett.

A Szárazmenyasszony – Jelenés II. (1999, akril, farost) testimitációja, szintén erotikus hatást keltvén, a természet hegy-völgyeit szimbolizálva megint csak organikus alapozású. A plasztikusnak tetsző testfelület kitüremkedései az anatómiai ábrákon túllépve sokkoló különösségükkel hatnak. Evvel szemben az Aláereszkedő (2005, akril, vászon) pikáns

hegyvonulata – újra csak a természetbe oltott erotika kerül előtérbe – valaminő behatolás, vagy ahhoz közeli „testbeszéd” revelálója.

Gömbölyítésekben lélegzik a Gosztola teremtette világ?

Nem szükséges azonnal felelni a föltett kérdésre, hiszen az elámító termékenységet jelképező virágbibék, rügyek, bolyhok artisztikus kavargása – szintén a női test domborulatait földidéző elemekkel-formákkal – mindennél jobban regél a bújtatottan is elemi erejű élményről. Egy kis utalással a reneszánszra, a színekombináció fő színének a megnevezésével (Lebegés aranyban).

Két átszellemített arckép is szerepel a tárlaton; az egyik a grafikus, a másikon a festői erények a számottevők: a karakteres, lazán szerkesztett vonalháló, illetve valaminő suhanó áramlatba állított fej mint megszólaló föltélmény (Önarckép – 1989, grafit; Gosztola – 1980-as évek, olaj, karton). Valódi mester játszik itt velünk, hogy lássuk, a csodaváró gesztus miként alakult át az idők folyamán, noha még távol volt a betegség, szenvedésélményé.

A Gosztola-tárlat kicsiben is egy nem akármilyen életmű foglalata. A rendezés elsőrangú – dicséret a művésznak és feleségének –, hiszen olyan művek kerültek egymás mellé (festmény: Eseménynapló-lenyomatok I. – Eseménynapló-levonatok II.; Vegyes-páros – Eltérített erők; grafika: Tusrajz – Szobor), amelyek kiválóan reprezentálják a művész látásmódjának erejét, költői elhivatottságát.

Szakolczay Lajos